

**ПРО ВСЕУКРАЇНСЬКУ НАУКОВО-ПРАКТИЧНУ
КОНФЕРЕНЦІЮ «ТВОРЧА СПАДЩИНА ІВАНА ОГІЄНКА
(МИТРОПОЛИТА ІЛАРІОНА) В КОНТЕКСТІ
СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ**

15 січня 2013 року в Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України (Відділення релігієзнавства) відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Творча спадщина Івана Огієнка» (митрополита Іларіона) в контексті сучасних українських реалій», співорганізаторами якої були Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка та Центр огієнкознавства університету, Всеукраїнське Товариство Івана Огієнка.

Конференція була організована за підсумками ювілейного Огієнківського 2012 року. Працювали дві секції. Секція № 1 мала назву «Бачення Іваном Огієнком (митрополитом Іларіоном) природи в суспільному житті (модератори – В. Шевченко і Є. Сохацька). Секція № 2 – «митрополит Іларіон (Іван Огієнко) як ідеолог і борець за Українську Православну Автокефалію (модератори – М. Тимошик і Л. Филипович).

У конференції взяли участь 27 осіб.

Від університету привітальне слово виголосив ректор, доктор історичних наук, професор С.А. Копилов.

Іван Огієнко є фундатором, організатором і першим ректором Кам'янець-Подільського українського державного університету (1918-1920 рр.), цього визначного явища періоду УНР. Університет справедливо одержав назву «огнища українського духу». Вищий навчальний заклад задумувався і утверджувався як перший український університет європейського типу. Не випадково в тексті запрошення, підписаного ректором, зазначалося: «Новий університет, що вже з самого героїчного положення найближчий до високої західноукраїнської культури, не буде звичайним університетом східного типу... Вірний кращим традиціям європейських університетів, новий Кам'янець-Подільський Український Університет матиме на цілі невідпинну прапну на користь рідної української культури».

Відкриття й функціонування університету продемонструвало прагнення українців мати свою національну школу, освіту рідною мовою, а також уміння українців об'єднуватися задля великої ідеї національної освіти та побудови Української держави.

Заклад позитивно впливав на українське державотворення, був активним борцем за українську національну ідею, втілював її практику повсякденного життя. Навколо університету гуртувалося передове українство міста і регіону. Тут бували Михайло Грушевський, Симон Петлюра, Ісаак Мазепа, Іван Фещенко-Чопівський, Опанас Андрійвський, Федір Швець, Андрій Макаренко, Євген Петрушевич, Борис Мартос, Антон Крушельницький та інші відомі діячі Української революції, які оцінювали національний університет як осередок найвищої культури, її надійну фортецю.

Тут уперше у вітчизняній практиці апробувався розроблений на ходу процес підготовки кадрів держслужбовців, українських священників; видавалася україномовна преса, наукові збірники, курси лекцій, науково-популярні видання; перекладалися на українську мову Святе письмо, чинні карні закони, виготовлялися російсько-українсько правничі і економічні словники, слов-

ник мови Тараса Шевченка, біографічне видання діячів Української революції, створювалися громадські організації.

В університеті ведеться значна робота, спрямована на посилення інтересу до особи Івана Огієнка, цього непересічного і визначного діяча ХХ ст. Так, у 2004 році створено науково-навчальний Центр огієнкознавства (керівник – професор Є.І. Сохацька), на всіх факультетах університету читається спецкурс «Іван Огієнко і Кам'янець-Подільський університет» (укладач навчальної і робочої навчальної програми Є.І.Сохацька), студентами виконуються курсові, дипломні та магістерські роботи з проблем огієнкознавства.

З 2003 року Центром огієнкознавства видаються наукові збірники «Іван Огієнко і сучасна наука та освіта» (вийшло дев'ять томів -2003-2012 рр.). У збірниках вміщуються матеріали, які репрезентують основні напрями сучасного огієнкознавства: історичний, філософський, релігійний, філологічний, культурологічний та книгознавчий. Статті, присвячені дослідженню творчої спадщини Івана Огієнка та її рецепції в сучасному суспільно-культурному житті, мають новаторський та пошуковий характер, відповідають сучасному рівневі української науки.

Видано бібліографічний покажчик, приурочений 90-літтю Кам'янець-Подільському національному університету, «Іван Огієнко: «Тобі, Україно, віддав я всі сили» (Кам'янець-Подільський, 2008), який містить праці про Івана Огієнка викладачів університету за 1990-2008 рр.

Робота, що проводиться в університеті, безумовно, сприяє процесу гуманітаризації українського культурного простору взагалі, і сучасної української освіти зокрема.

З доповіддю «Духовно-культурний універсалізм митрополита Іларіона (Івана Огієнка)» виступила керівник Центру огієнкознавства університету Євгенія Сохацька.

За матеріалами конференції видано ювілейний збірник «Іван Огієнко (митрополит Іларіон) – патріот, вчений, богослов. За ред. доктора філософ. наук А.М. Колодного» (К., 2013 р. – 214 с.)

РЕКОМЕНДАЦІЇ ОГІЄНКІВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,

що відбулася 15-16 січня 2013 року з нагоди завершення ювілейного Огієнківського року в Інституті філософії імені Г.С.Сковороди НАН України при участі в її організації і проведенні Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Т.Г.Шевченка Центру огієнкознавства та Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Підсумовуючи зміст виголошених доповідей і повідомлень учасників конференції, що представляли різні наукові, навчальні та громадські організації України, а також українське розселення зарубіжжя, конференція засвідчує велике значення творчого доробку і життєвого чину Івана Огієнка (митрополита Іларіона), його внесок у розробку ідеї творення Національної Православної Церкви українського народу. Водночас конференція відзначає певне згасання упродовж останнього часу уваги до наукової розробки творчої спадщини Івана Огієнка, недостатнє освоєння Українськими Церквами духовної спадщини митрополита Іларіона, усунення Міністерства культури від виконання ухвали Верховної Ради України про державне відзначення 130-річного ювілею Великого Українця.

Виходячи із вищезазначеного, вважаємо за необхідне:

1. Поручити перед Міністерством культури України питання про видання Повного зібрання творів Івана Огієнка (митрополита Іларіона), утворення з цією метою Редакційної колегії, доручивши їй вирішення питання зібрання

творів науковця-богослова і підготовку їх до видруку. Відтак Редакційна колегія має бути наділена координаційними, бібліографічно-інформаційними і науковими повноваженнями, мати відповідне фінансування своєї роботи, гарантоване фінансування видруку Повного зібрання творів Івана Огієнка.

2. Всеукраїнському Товариству Івана Огієнка вивчити питання увічнення пам'яті Івана Огієнка в містах його проживання та праці, зокрема наявності меморіальних дощок, найменування вулиць, спорудження пам'ятних знаків, пам'ятників тощо. Товариству «Просвіта» звернутися до Київської міської адміністрації з пропозицією щодо перейменування однієї з вулиць столиці на вулицю «Івана Огієнка (митрополита Іларіона)».

3. Всеукраїнському товариству «Просвіта» розглянути питання пропаганди життя і діяльності Великого Українця в ЗМІ, підготувати ряд радіо- і телепередач, присвячених Івану Огієнку (митрополиту Іларіону). Огієнківські інформування в ЗМІ зробити щорічними в січні місяці до дня народження митрополита-науковця.

4. Національній Академії наук вирішити з митрополією УПЦ Канади питання передачі з Вінніпегу до Національної наукової бібліотечки ім. Вернадського архіву Івана Огієнка. Вивчити питання можливої наявності документів, пов'язаних з життям і творчістю Івана Огієнка, в архівах зарубіжних країн його проживання і діяльності.

5. Всеукраїнському товариству Івана Огієнка, Центру Огієнкознавства та Відділенню релігієзнавства ІФ НАНУ забезпечити проведення наукових конференцій та читань, присвячених Івану Огієнку, зробити їх регулярними (раз в три роки) з обов'язковим видруком їх матеріалів. Проводити їх в різних містах України, а то й в закордонних (зокрема в Польщі і Канаді).

6. Означеним вище інституціям вивчити питання написання і видання наукової біографії Івана Огієнка. Ініціювати питання підготовки і видруку книги спогадів про Івана Огієнка (митрополита Іларіона). Вивчити питання розміщення спеціального сайту, присвяченого науковцю-богослову.

7. Надавати допомогу Всеукраїнському товариству Івана Огієнка (Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка) у видруку ним Огієнківського наукового щорічника написанням статей, підготовкою наукових матеріалів з питань впровадження ідей мислителя в процеси українського національного життя, відродження власне Українського Православ'я.

8. З метою всеохопного вивчення творчої спадщини Івана Огієнка, усунення наявних лагун в її освоєнні і недопущенні дубляжу, Відділенню релігієзнавства ІФ НАНУ визначитися в тематичі можливих дисертаційних праць з Огієнкознавства, проінформувати про неї релігієзнавчі наукові інституції.

9. Надавати допомогу Брусилівському народному музею Івана Огієнка (митрополита Іларіона) в формуванні його експозиції і наступній діяльності.

10. Вивчити питання вшанування власне Українськими Православними Церквами України і зарубіжжя пам'яті митрополита Іларіона, актуалізації значимості його думок у справі подолання наслідків русифікації і виявленні ефективних шляхів знемосковлення Православ'я України, повернення його до українських національних православних традицій. При відродженні в Україні власне Українських Православних Церков користуватися теоретичними надбаннями митрополита, його баченням особливостей української православної.

11. Звернутися до всіх лауреатів Огієнківської премії з проханням проінформувати, що ними особисто зроблено з пропаганди ідей Великого Українця, вивчення і поширення його творчої спадщини, з'ясування того, які плани

вони мають з цього на майбутнє. Вивчити питання проведення в Житомирі, Брусиліві, а чи ж в Києві зібрання-конференції Огієнківських лауреатів. Комітету з Огієнківської премії доцільно враховувати при визначенні її лауреатів насамперед діяльність претендента на Огієнківських теренах, а не деінде.

12. Матеріали конференції разом з цією ухвалою для інформування направити в УПЦ Канади митрополиту Юрію.

13. В наступному прилучати до проведення Огієнківських заходів Українське Біблійне Товариство з його інформуванням про долю перекладу Святого Письма Іваном Огієнком.

14. Власне Церквам Українського Православ'я вивчити питання доцільності і можливості використання у церковному вжитку богословських напрацювань митрополита Іларіона, зокрема написаних ним богословських видань, службеників тощо.

15. Звернутися до Комітету з питань культури і духовності Верховної Ради України з інформацією про вже наявне в Україні вшанування Івана Огієнка, запропонувати проєкт заходів, які доцільно зреалізувати Комітетом з нагоди відзначення в 2017 році 135-річчя від дня народження Івана Огієнка (митрополита Іларіона) і 45-річчя його упокоєння. Комітету з'ясувати, на що були витрачені в 2012 році кошти, виділені Міністерству культури для відзначення Огієнківського ювілею, бо ж зокрема обіцяні на проведення цієї конференції (а це десь 40 чи 80 тис.грн) якось загубилися і не чути було, щоб вони десь цільове використовувалися на проведення якихось заходів. Ініціювати проведення Парламентських слухань з питання вшанування Великих Українців, в тому числі й Івана Огієнка (митрополита Іларіона), спорудження в місцях їх упокоєння пам'ятних знаків чи пам'ятників.

16. Відповідальними за виконання цієї ухвали є професори С. Сохацька і В. Шевченко.

Оргкомітет ювілейної конференції.

Отримано: 3.03.2013 р.

Є. І. Сохацька

ПРО НАУКОВУ БОГОСЛОВСЬКО-ІСТОРИЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ «ІЗ КИЄВА ПО ВСІЙ РУСІ», ПРИСВЯЧЕНУ 1025-ЛІТТЮ ХРЕЩЕННЯ КИЇВСЬКОЇ РУСИ-УКРАЇНИ

15 травня під егідою Київської Православної Богословської Академії відбулася наукова богословсько-історична конференція «Із Києва по всій Русі», присвячена 1025-літтю Хрещення Київської Русі-України. Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет зазначив, що дата, хоча й не кругла, але важлива й актуальна. Проведення конференції під такою назвою є актуальним та історично справедливим заходом, бо дає змогу осмислити початок українського православного християнства, історію входження українського православ'я у слов'янський світ. Ректор Академії архієпископ Єліфаній (Думенко) у вступному слові наголосив: «Все почалося з Києва... Правда на нашому боці».

З привітальними словами виступили Жулинський Микола (директор Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України), депутат Верховної Ради, член Комісії з питань культури і духовності Кириленко В'ячеслав, прези-